

ФОРМУВАННЯ ФІНАНСОВОЇ СКЛАДОВОЇ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ

Сєвідова Ірииа Олексаїдрівна

д.е.н., професор

Харківський національний університет внутрішніх справ

E-mail:

В умовах кризових явищ, що спостерігаються в економіці України важливою умовою забезпечення сталого розвитку підприємства є забезпечення безпеки фінансово-економічної діяльності через формування ефективної системи управління для швидкого реагування на виклики зовнішнього середовища. Однією з складових такої системи є фінансова безпека підприємства. У науковій літературі, зокрема у працях Л.І. Абалкіна, Г.Я. Аніловської, І.О. Бланка, І.П. Мойсеєнко, А.Д. Шеремет, Й. Шумпетера, та інших, визначається характеристика фінансової безпеки, як такої складової економічної безпеки підприємства, яка характеризується насамперед наявністю у суб'єкта господарювання здатності забезпечувати реалізацію місії підприємства, його поточних і планових завдань достатнім обсягом власних фінансових ресурсів.

Гарантія економічної безпеки підприємства по своїй суті передбачає:

- рівень показників фінансових результатів діяльності здатних забезпечити технологічну незалежність та фінансову стійкість;
- забезпечення високої ефективності системи управління, оптимальності і ефективності організаційної структури;
- якісне правове супроводження фінансово-господарських аспектів діяльності;
- захищеність інформаційного простору, достатній рівень екологічної безпеки;
- безпеку капіталу, персоналу, майна та комерційного інтересу [1].

Серед зовнішніх загроз, які впливають на фінансову безпеку, які впливають на фінансову безпеку суб'єктів господарювання, можна виділити: економічні, правові, ринкові, технологічні та технічні, географічні, соціально-культурні, міжнародні. Внутрішні фактори впливу на систему фінансової безпеки суб'єктів господарювання: кадровий потенціал, засоби праці, інформаційне забезпечення прийняття рішень, системні фактори [2].

Забезпечення фінансової безпеки вимагає створення на підприємстві власної системи безпеки, що покликана на своєчасне виявлення та запобігання зовнішнім та внутрішнім загрозам, забезпечення захисту інтересів підприємства та досягнення ним основної мети діяльності [3].

Система фінансової безпеки суб'єкта підприємництва в умовах динамічної зміни зовнішнього середовища має базуватися на загальних властивостях, притаманних управлінській діяльності, але з урахуванням специфічних особливостей. Вона повинна своєчасно виявляти ознаки настання фінансової кризи та виявляти її причин, ця специфічна функція притаманна антикризовому

фінансовому управлінню, а також повинна бути здатною коригувати розвиток підприємства без втрати керованості та зниження темпів зростання. Отже, щоб забезпечити безперервне функціонування суб'єкта підприємництва, необхідне постійне антикризове фінансове управління [4].

До принципів формування фінансової безпеки підприємства слід віднести такі [5]:

1) первинність господарського законодавства під час забезпечення фінансової безпеки підприємства;

2) необхідність розробки з використанням методології стратегічного планування, затвердження і реалізації стратегії забезпечення безпеки фінансової діяльності підприємства у вигляді відповідної програми на перспективу;

3) визначення сукупності власних фінансових інтересів підприємства у складі його місії;

4) забезпечення збалансованості фінансових інтересів підприємства (в особі його власників і керівництва), окремих його підрозділів персоналу, що зайнятий на підприємстві;

5) необхідність постійного моніторингу реальних і потенційних загроз фінансовій безпеці підприємства;

6) відповідність заходів щодо забезпечення фінансової безпеки економічній стратегії розвитку підприємства, його місії;

7) необхідність організаційного та методичного оформлення підсистеми фінансової безпеки.

Метод забезпечення фінансової безпеки підприємства – сукупність способів та інструментів, важелів її забезпечення. Традиційні методи передбачають оцінку стабільності та надійності роботи підприємства. Найбільш поширеними є індикаторні методи оцінки, які передбачають обчислення низки фінансових показників (коефіцієнтів), що характеризують діяльність підприємства з наступним порівнянням з нормативним (еталонним) значенням. Нетрадиційні методи здебільшого ґрунтуються на аналізі та оцінці різних видів ризиків (як прояву загрози та небезпеки), а також дослідженні ринкової вартості підприємства [6].

Таким чином, для сталого функціонування механізму забезпечення фінансової безпеки підприємства потрібно системне поєднання певних інструментів, методів, важелів та інформаційно-аналітичного забезпечення, створюваних на базі принципів забезпечення фінансової безпеки, що розробляються суб'єктами управління фінансової безпеки підприємства для досягнення і захисту фінансових інтересів [3].

Реалізація фінансової безпеки в умовах зростання інтенсивності економічних криз вимагає застосування комплексу міроприємств згладжуючих негативний вплив внутрішнього та зовнішнього середовища функціонування підприємства. Адже, фінансова безпека є важливою стратегічною умовою функціонування підприємства, яка забезпечує стабільність економічної діяльності, що, в свою чергу, дозволяє підвищити конкурентоспроможність шляхом ефективного використання наявних ресурсів підприємства.

Список літератури:

1. Кузенко Т.Б. Тактичне і стратегічне планування економічної безпеки підприємства. *Актуальні проблеми економіки*. 2004. № 3. С. 142-151.
2. Мойсеєнко І.П. Управління інтелектуальним потенціалом: моногр. Л. : Аверс, 2007. 303 с.
3. Чібісова І.Б., Івашина Є.М. Механізм забезпечення фінансової безпеки підприємства. *Проблеми підвищення ефективності інфраструктури*. 2011. №31. URL : <http://jrn1.nau.edu.ua/index.php/PPEI/article/view/347>
4. Фучеджи В.І. Характеристика структурних елементів фінансової безпеки суб'єктів підприємництва. *Ефективна економіка*. 2013. №12. URL : <https://core.ac.uk/download/pdf/147036495.pdf>
5. Ареф'єва О.В., Кузенко Т.Б. Економічні основи формування фінансової складової економічної безпеки. *Актуальні проблеми економіки*. 2009. №1. С. 98-103.
6. Марина А.С., Катранжи Л.Л. Фінансова безпека в системі управління підприємством. *Менеджер : вісник Донецького державного університету управління*. 2018. № 4. С. 51-59.